

SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Socialinė-pilietinė veikla įtvirtinamos kompetencijos, kurios ugdomos mokantis pagal pagrindinio ugdymo bendrąsias programas. Socialinė-pilietinė veikla padeda mokiniams praktiškai taikyti įgytas žinias, gebėjimus bei demonstruoti vertybines nuostatas ir sudaro galimybes pažvelgti į dalykus iš įvairių perspektyvų, ypač pritaikant, išplečiant ir aktualizuojant įgytas žinias gyvenimiškose situacijose.

2. Tvarkos aprašas numato socialinės-pilietinės veiklos organizavimo principus: socialinės-pilietinės veiklos tikslą, uždavinius, veiklos kryptis, organizavimą ir priežiūrą.

II. SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3. Tikslas – skatinti mokinius aktyviu dalyvavimu prisidėti sprendžiant aktualias socialines problemas bendruomeniniame ir visuomeniniame gyvenime ir, reflektuojant savo patirtį, ugdytis pilietiškumo, socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos bei kitas kompetencijas.

4. Uždaviniai:

4.1. skatinti mokinių visapusišką asmenybės brandą ir dalyvavimu grįstą mokymąsi;

4.2. padėti įsisąmoninti kiekvieno asmens atsakomybę kuriant savo asmeninę, vietos bendruomenės ir platesnės visuomenės gerovę bei paskatinti mokinius ieškoti pozityvių saviraiškos būdų;

4.3. skatinti mokinius apgalvoti savo patirtis, ugdytis savistabos įgūdžius, gebėjimą kritiškai įsivertinti savo priimtų sprendimų pagrįstumą ir pridėtinę vertę sau patiems ir bendruomenei, kuriai mokiniai priklauso.

III. SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS TURINYS

5. Socialinė – pilietinė veikla 5-8 klasėse yra privaloma ugdymo proceso dalis. Per mokslo metus socialinei-pilietinei veiklai skiriamos privalomos valandos numatytos Bendruosiuose ugdymo planuose. Šis laikas nėra įskačiuojamas į mokinio mokymosi krūvį, tai laisvu nuo pamokų metu vykdoma veikla. Mokiniui pageidaujant ši veikla gali būti vykdoma ir mokinių atostogų metu. Ji turi būti atlikta iki einamųjų mokslo metų ugdymo proceso pabaigos. Už socialinės-pilietinės veiklos koordinavimą atsakingas klasės auklėtojas.

5. Socialinė-pilietinė veikla pasirenkama vadovaujantis šiais principais:

5.1. prasmingumo. Socialinė-pilietinė veikla prisideda prie mokinio saviraiškos, asmeninių tikslų įgyvendinimo, pasirinktos veiklos, padeda atrasti jam asmeniškai prasmingą veiklą bei skatina jį orientuotis ne tik į rezultatą, bet ir į patį veiklos procesą, mokytis iš savo klaidų ir pasiekimų bei reflektuoti apie įvairių patirčių naudą. Mokiniai gali įsitraukti į įvairių nevyriausybiinių organizacijų veiklą ir prisidėti prie jiems rūpimų problemų sprendimo, pvz., visuomenės sąmoningumo didinimo klimato kaitos klausimais, gyvūnų apsaugos, pažeidžiamų asmenų grupių teisių užtikrinimo klausimais ir pan.;

5.2. asmeninio tobulėjimo. Socialinė-pilietinė veikla pasirenkama atliepianč mokinio interesus ir pomėgius. Socialinė-pilietinė veikla nėra savitikslių, ji turi padėti mokiniams tobulėti, plėsti savo pažinimo ribas, išbandyti save atliekant naujus vaidmenis, patirti naujus kontekstus. Idealu, jei mokiniai savo stiprybes ir talentus gali pritaikyti naujame kontekste, ir tai sudaro sąlygas mokiniams įsivertinti savo stiprybes ir numatyti galimas tolesnio mokymosi trajektorijas. Skatinamas mokinių

dalyvavimas ir jų pagalba organizuojant įvairias parodas, koncertus, sporto turnyrus, kitus renginius įvairiose socialinės globos institucijose, ligoninėse, telkiant bendruomenes konkrečiam tikslui siekti arba pagalbos teikimas jaunesnio amžiaus mokiniams mokantis, taip pat neformaliojo vaikų švietimo ir užimtumo veiklų organizavimas dienos centrus lankantiems vaikams, mokymosi sunkumų turintiems vaikams, migrantams, savanorystė ikimokyklinio ugdymo įstaigose, mokymas, konsultavimas, paskaitos vedimas, pranešimų skaitymas arba kitos panašios veiklos;

5.3. socialinio teisingumo. Mokinys turi suvokti, kad jis yra didesnės bendruomenės ir visuomenės narys ir kad nuo kiekvieno asmeninio indėlio priklauso visuomenės gerovė. Visuomenės gerovė užtikrinama, kai visoms asmenų grupėms sudaroma galimybė lygiavertiškai dalyvauti socialiniame gyvenime. Mokinių indėlis, net ir pats mažiausias, užtikrinant šias galimybes yra neįkainojama pagalba valstybei ir visiems žmonėms. Todėl vyresni nei 14 metų mokiniai galėtų būti skatinami savanoriauti teikiant pagalbą per įvairias nevyriausybines organizacijas, teikiančias pagalbą stokojantiems, neįgaliesiems, vienišiesiems ir pagyvenusiesiems asmenims, migrantams ir kitiems mokinių artimoje aplinkoje gyvenantiems ir sunkumų patiriantiems žmonėms ir kt.;

5.4. dalyvavimo. Socialinė-pilietinė veikla turi padėti mokiniui suprasti, kad demokratinės visuomenės grįstos jų piliečių įsitraukimu ir dalyvavimu sprendžiant visuomenei aktualius klausimus ir kad kolektyvinėmis pastangomis galima pasiekti daugiau, nei veikiant individualiai. Todėl mokiniai turi būti skatinami atlikti veiklas ne tik individualiai, bet ir dalyvaujant bendrose veiklose, kurių metu jie mokytųsi pažinti vieni kitus, išklausti skirtingas nuomones, ieškoti sutarimo, argumentuoti nuomones, atlikti įvairius socialinius vaidmenis, dalintis, bendradarbiauti ir padėti vieni kitiems. Galimos įvairios mokinių grupių arba klasių iniciatyvos, siekiant spręsti vietos bendruomenei aktualius klausimus, pvz., organizuoti pilietines iniciatyvas ir / ar jose dalyvauti, taip pat dalyvauti kraštotyrinėje, ekologinėje veikloje, dalyvauti ekspedicijoje, žygyje, nagrinėti istorinius šaltinius ir kt.

6. Socialinės-pilietinės veiklos kryptys:

6.1. pilietinė:

6.1.1. dalyvavimas ir atstovavimas progimnazijai pilietinėse akcijose, minėjimuose, olimpiadose, konkursuose, sporto varžybose ir t.t.;

6.1.2. aktyvi veikla klasės ar/ir progimnazijos savivaldoje;

6.1.3. pilietinių iniciatyvų organizavimas;

6.2. pagalbos (darbinė):

6.2.1. pagalba progimnazijos bibliotekoje, skaitykloje, muziejuje, valgykloje;

6.2.2. progimnazijos interjero atnaujinimas, bendrųjų erdvių apipavidalinimas, svetingos aplinkos kūrimas, gėlių ir gėlynų priežiūra;

6.2.3. pagalba dalykų mokytojams, tvarkant kabinetus, metodinę medžiagą, rengiant standus;

6.2.4. pagalba tvarkant progimnazijos patalpas;

6.2.5. suvenyrų, susijusių su mokyklos atributika, kūrimas

6.3. ekologinė:

6.3.1. progimnazijos aplinkos tvarkymas;

6.3.2. priskirtos miesto teritorijos tvarkymas;

6.3.3. dalyvavimas miesto ar respublikinėse ekologinėse akcijose, projektuose;

6.4. projektinė:

6.4.1. dalyvavimas pilietinio ugdymo, prevenciniuose, socialiniuose, profesinio veiklinimo ir kitose projektuose;

6.4.2. dalyvavimas gerumo akcijose;

6.4.3. renginių organizavimas ir pagalba juos rengiant;

6.4.4. parodų rengimas;

6.5. socialinė:

6.5.1. savanoriškas darbas nevyriausybiniuose organizacijose;

6.5.2. individuali pagalba mokymosi sunkumų turintiems, žemesnių klasių mokiniams, neįgaliam, sergančiam draugui;

6.5.3. pagalba pradinio ugdymo mokytojams;

6.5.4. pagalba mokytojams, organizuojant renginius, išvykas;

6.5.5. pagalba organizuojant sportinę veiklą progimnazijoje;

6.5.6. klasės valandėlių rengimas ir vedimas;

7. 5-8 klasių mokiniai gali savarankiškai pasirinkti ir atlikti socialinę-pilietinę veiklą bendradarbiaujant su kitomis institucijomis vadovaujantis šio aprašo 13 punktu.

IV. SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS ĮGYVENDINIMAS

8. Socialinė-pilietinė veikla gali būti vykdoma individualiai ar grupėmis, mokykloje ar už jos ribų. Proporcija, kokia dalis socialinės-pilietinės veiklos atliekama mokykloje, o kokia – už jos ribų, nėra nustatoma, mokiny s pats laisvai renkasi socialinės-pilietinės veiklos atlikimo vietą. Mokiny s gali dalyvauti tiek mokyklos, tiek kitų organizacijų siūlomose arba pačių mokinių pasirinktose veiklose ar iniciatyvose.

9. Mokinio, besimokančio pagal pagrindinio ugdymo programą, vasaros atostogų metu atlikta socialinė-pilietinė veikla įskaitoma į aukštesnėje klasėje reikalingą atlikti socialinę-pilietinę veiklą, išskyrus, kai mokiny s iki einamųjų mokslo metų ugdymo proceso pabaigos nėra atlikęs visų konkrečiai klasei bendruosiuose ugdymo planuose numatytų valandų ir jam skiriama papildomo laiko atlikti socialinę-pilietinę veiklą vasaros metu. Tokiu atveju vasaros metu atlikta socialinė-pilietinė veikla įskaitoma į einamųjų mokslo metų privalomą atlikti socialinę-pilietinę veiklą.

10. Mokiniui keičiant mokyklą mokslo metais, einamaisiais mokslo metais mokantis ankstesnėje mokykloje atliktos socialinės-pilietinės veiklos valandos įskaitomos tęsiant mokymąsi naujoje mokykloje, pateikus socialinės-pilietinės veiklos atlikimą patvirtinančius dokumentus.

11. Dokumentuose, kuriais patvirtinama mokinio atlikta socialinė-pilietinė veikla, nurodoma:

11.1. mokinio vardas ir pavardė;

11.2. atliktos veiklos turinys;

11.3. atliktos veiklos trukmė valandomis;

11.4. data, kada mokiny s atliko veiklą;

11.5. organizacijos rekvizitai;

11.6. už organizuotą veiklą atsakingo asmens vardas, pavardė, kontaktinis telefono numeris ir / ar elektroninis paštas, parašas.

12. Socialinės-pilietinės veiklos įgyvendinimas:

12.1. 5 klasės mokiniams – 10 valandų skiriama ugdomiesiems pokalbiams, idėjų generavimui, veiklos planavimui, veiklos įsivertinimui ir 10 valandų skiriama socialinei-pilietinei veiklai įgyvendinti, grupinėms mokinių ar mokyklos pasiūlytoms iniciatyvoms, projektams mokyklos aplinkoje, išskyrus šio aprašo 13 punkte nurodytą atvejį;

12.2. 6–8 klasių mokiniams – nuo 3 iki 5 valandų skiriama ugdomiesiems pokalbiams, idėjų generavimui, veiklos planavimui, veiklos įsivertinimui ir atitinkamai nuo 15 iki 17 valandų skiriama socialinei-pilietinei veiklai įgyvendinti, individualioms ir (ar) grupinėms mokinių ar mokyklos pasiūlytoms iniciatyvoms, projektams mokyklos aplinkoje, išskyrus šio aprašo 13 punkte nurodytą atvejį.

13. Jaunesniems kaip 14 metų mokiniams pareiškus norą socialinę-pilietinę veiklą atlikti organizacijose už mokyklos ribų individualiai, mokinio palydėjimo klausimas aptariamas su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais). Tik mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) sutikus lydėti savo vaiką į organizaciją, socialinė-pilietinė veikla gali būti įgyvendinama individualiai už mokyklos ribų.

14. Mokyklos vadovas:

14.1. skiria už socialinės-pilietinės veiklos organizavimą atsakingą klasės auklėtoją;

14.2. sudaro sąlygas mokykloje paskirtiems asmenims organizuoti konsultacijas ir individualius ugdomojus pokalbius; prirėikus sudaro sąlygas mokiniams naudotis mokyklos infrastruktūra atliekant socialines-pilietines veiklas.

15. Klasės auklėtojo, atsakingo už socialinės-pilietinės veiklos koordinavimą, pareigos:

15.1. mokslo metų pradžioje supažindina auklėtinius ir jų tėvus su socialinės – pilietinės veiklos kryptimis, veiklos atlikimo būdais, trukme, konsultacijų grafiku. Mokiniams paaiškina socialinės-pilietinės veiklos prasmę, reikalavimus, mokyklos prioritetus ir pateikia gerųjų socialinės-pilietinės veiklos atlikimo pavyzdžių;

15.2. auklėtojas individualiai arba grupėje konsultuoja auklėtinius dėl socialinės-pilietinės veiklos vykdymo ne mažiau nei 2 kartus per mokslo metus, nuolat domisi, kaip sekasi mokiniams, o prirėikus siūlo pagalbą: padeda mokiniams pasirinkti socialines-pilietines veiklas ir suprasti, kaip jų

patirtis jas atliekant prisidės prie asmeninio augimo; pateikia rekomendacinio pobūdžio socialinių-pilietinių veiklų sąrašą; padeda pasirengti savo socialinės-pilietinės veiklos planus;

15.3. organizuoja konsultacijas, pagal galimybes stebi, kaip mokiniams sekasi atlikti nusimatytas užduotis; pastebėjus, kad mokiniams kyla sunkumų, kviečia mokinius pokalbiui ir teikia reikiamą pagalbą, atsižvelgiant į mokinių amžių ir kontekstą; jei socialinė-pilietinė veikla atliekama už mokyklos ribų, palaiko ryšį su organizacijų atstovais, domisi, kaip sekasi mokiniams;

15.4. fiksuoja TAMO elektroniniame dienyne klasės mokinių socialinę-pilietinę veiklą;

15.5. su auklėtiniais ir jų tėvais reflektuoja apie atliktos socialinės-pilietinės veiklos rezultatus pusmečių pabaigoje;

15.6. likus 2 savaitėms iki mokslo metų pabaigos, peržiūri auklėtinių socialinės-pilietinės veiklos rezultatus ir mokinius, nesurinkusius reikiamo socialinės-pilietinės veiklos valandų skaičiaus, nukreipia atlikti tuo metu progimnazijai svarbią socialinę-pilietinę veiklą;

15.7. ugdymo laikotarpio pabaigoje patikrina, kad būtų įvykdytas minimalus socialinės-pilietinės veiklos reikalavimas, apibendrina mokinio patirtį ugdomųjų pokalbių metu arba gavus mokinio refleksiją raštu ir vertina mokinio įvykdytas užduotis bei refleksiją. Socialinės-pilietinės veiklos vertinimo rezultatas fiksuojamas įrašu „įskaityta“ („įsk.“) arba „neįskaityta“ („neįsk.“), nurodant veikloms įgyvendinti panaudotą valandų skaičių. Mokiniams, negavusiems įskaityto socialinės-pilietinės veiklos įvertinimo, skiriama papildomo laiko pasirengti naują planą ar patikslinti pasirengtą planą ir atlikti plane nusimatytas užduotis vasaros atostogų metu. Mokiniui atlikus plane nusimatytas užduotis ir surinkus daugiau valandų, nei numatyta bendroje ugdymo planuose, mokinio prašymu socialinės-pilietinės veiklos valandos, viršijančios bendrųjų ugdymo planų nurodytą minimalų valandų skaičių, gali būti įskaitomos į aukštesnėje klasėje privalomą atlikti socialinę-pilietinę veiklą.

16. Mokinių pareigos atliekant socialinę-pilietinę veiklą:

16.1. pasirenkia planą pasirinktai socialinei – pilietinei veiklai įgyvendinti. Planuoja savo veiklas padedamas klasės auklėtojo, reguliariai apgalvoja savo atliekamos socialinės-pilietinės veiklos prasmingumą ir pridėtinę vertę sau ir mokyklos bendruomenei, visuomenei;

16.2. atsakingai vykdo suplanuotas užduotis;

16.3. apmąsto savo patirtį ir prireikus koreguoja socialinės-pilietinės veiklos pobūdį, užduotis ir kt.;

16.4. kaupia savo socialinės-pilietinės veiklos įrodymus;

16.5. dalyvauja ugdomuosiuose pokalbiuose su klasės auklėtoju ir pateikia reikiamus įrodymus apie atliktas socialines-pilietines veiklas arba pateikia savo refleksiją ir įrodymus raštu;

16.6. kilus nenumatytoms aplinkybėms, koreguoja, perplanuoja savo socialinę-pilietinę veiklą.

17. Formalus dalyvavimas neformaliojo švietimo veiklose neįskaitomas kaip socialinė-pilietinė veikla, tačiau jei mokinyss dalyvauja konkursuose, varžybose, parodose, koncertuose, minėjimuose kaip atlikėjas, žaidėjas, pranešėjas ir t. t., tuomet mokiniui pateikus dalyvavimą patvirtinantį dokumentą ši veikla įskaitoma kaip socialinė-pilietinė veikla. Už dalyvavimo faktą skiriama 1 socialinės-pilietinės veiklos valanda.

18. Mokomosios mokinių bendrovės veikla įskaitoma kaip socialinė-pilietinė veikla tais atvejais, kai mokinių vykdomos iniciatyvos kuria socialinę ar pilietinę, ar aplinkosauginę, ar bendruomeninę vertę, yra orientuotos į visuomenės poreikių tenkinimą ir apima mokinių refleksiją apie jų sukurtą poveikį bendruomenei.

19. Mokiniui, dalyvaujančiam Krašto apsaugos savanorių pajėgų pratybose ir pateikus dalyvavimą patvirtinantį dokumentą, ši veikla įskaitoma kaip socialinė-pilietinė veikla.

20. Organizuojant ar planuojant socialines-pilietines veiklas, galima remtis 4K (aš kuriu, aš keičiu, aš su kitais, aš kitiems) modeliu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. V-1914 „Dėl 4K (aš kuriu, aš keičiu, aš su kitais, aš kitiems) modelio aprašo patvirtinimo“.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Veiklos apskaitą vykdo klasių auklėtojai.

22. Veiklos kontrolę vykdo direktorės pavaduotoja ugdymui.

